

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 12599

Tarih : 01.07.2025

30354

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı **Murat Kurum** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **01.07.2025**.

Neyroz Uysal Aslan

Şırnak Milletvekili

Şırnak il sınırlarında yer alan Gabar Dağı, son yıllarda Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) tarafından yürütülen petrol arama ve sondaj çalışmaları nedeniyle ciddi bir doğa tahribatına maruz kalmaktadır.

Sondaj faaliyetlerinin yanı sıra, her zirveye kurulan askeri kuleler ve bu kulelere ulaşım için açılan yollar nedeniyle binlerce ağaç kesilmiş, dinamik patlatmalar sonucu bölgedeki canlı yaşamı büyük oranda zarar görmüştür. Gabar, Cûdî ve Besta bölgelerinde yıllardır süren bu uygulamalar; yalnızca orman örtüsünü değil, doğal su kaynaklarını da geri dönülmez biçimde etkilemiştir.

Özellikle Gabar Dağı eteklerinde bulunan **Şerefiye, Kızılsu, Akçay, Bulanık** gibi köylerde, petrol sondajlarının ardından doğal kaynak suları ya kirlenmiş ya da tamamen kurummuştur. Kızılsu köyü gibi geçmişi 500 yıla dayanan yerleşimlerde bile, içme suyu ihtiyacı artık tankerlerle karşılanmakta, bağ ve bahçeler kuruyup, hayvancılık ciddi tehdit altına girmektedir.

Köylüler, yaklaşık 4 aydır temiz suya erişemediklerini ve bu süreçte Şırnak merkezden günde iki tanker içme suyu ile ihtiyaçlarının karşılanmaya çalışıldığını belirtmiştir. Yaklaşık 3 bin kişinin yaşadığı bu köylerde, hayvanların su ihtiyacı karşılanamamakta, tarımsal üretim alanları ise kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Köy sakinleri, bu sorunların petrol sondaj faaliyetlerinden önce yaşanmadığını ifade ederek, "Köyümüzün suları Gabar Dağı'ndan geliyordu. Ancak sondaj nedeniyle artık köyümüzde su yok" demekte; yetkililerden kalıcı çözüm talep etmektedir.

Bu bağlamda;

1. TPAO tarafından Gabar Dağı'nda 2022 yılından bu yana kaç adet sondaj kuyusu açılmıştır? Bu kuyuların köylere ve ekosisteme etkileri konusunda herhangi bir etki değerlendirme (ÇED) raporu hazırlanmış mıdır?
2. Gabar Dağı eteklerinde bulunan ve Şırnak merkeze bağlı **Şerefiye, Kızılsu, Akçay, Bulanık** köylerinde su kaynaklarının kuruduğu veya kirlendiği bilgisi Bakanlığınıza ulaşmış mıdır? Ulaştıysa, bu konuda hangi denetimler yapılmıştır? Söz konusu sondaj faaliyetleriyle bu durum arasında bir illiyet bağı kurulmuş mudur?
3. Bu köylerde yaşayan yurttaşların içme suyu ihtiyacının tankerlerle taşımaktadır. Bakanlığınız bu meselenin çözümü için ne gibi önlemler almayı planlamaktadır?
4. Doğal su kaynaklarının sondaj çalışmalarıyla zarar gördüğü ya da tamamen yok edildiği durumlarda sorumluluk kime aittir? TPAO hakkında herhangi bir idari veya cezai süreç başlatılmış mıdır?
5. Gabar Dağı ve çevresindeki ormanlık alanda petrol arama çalışmaları kapsamında bugüne kadar kaç ağaç kesilmiştir? Bu kesimlerin hukuki ve çevresel dayanağı nedir? Ekosistemin tahribatına yol açan bu uygulamalara karşı bir rehabilitasyon veya telafi planınız var mıdır?
6. Gabar Dağı'ndaki faaliyetlerin askeri kule inşası ve yol açma faaliyetleri ile birlikte yürütüldüğü ifade edilmektedir. Bu kapsamda çevre tahribatına neden olan askeri müdahaleler için Bakanlığınızdan herhangi bir çevre etki denetimi istenmiş midir?
7. Kızılsu köyü sakinlerinin ifadesine göre, köyün 500 yıllık içme suyu kaynağı zehirlenmiş ve akışı durmuş durumdadır. Bu tür tarihsel doğal kaynakların korunmasına dair herhangi bir acil önlem veya restorasyon planı var mıdır?
8. Uzmanlarca dile getirilen, sondaj çalışmalarının yer altı su kaynaklarının yönünü değiştirdiği ve ekosistem dengelerini bozduğu yönündeki tespitler Bakanlığınız tarafından dikkate alınmakta mıdır? Bu konuda Bakanlığınızın bilimsel veya teknik bir araştırması mevcut mudur?
9. Petrol çıkarma faaliyetlerinin, bölge halkının yaşam hakkı, sağlıklı çevrede yaşama hakkı ve suya erişim hakkı üzerinde olumsuz etkiler doğurduğu göz önünde bulundurularak, Bakanlığınız bu projeleri durdurmayı ya da sınırlandırmayı düşünmekte midir?